

Ingrid ter Woorst op werkbezoek bij een tuinder. "Uiteindelijk werken wij aan gedragsverandering bij de ondernemers."

Gebiedsgerichte aanpak

Emissieloze kas in zicht

Glastuinbouwers en waterschappen konden decennialang moeilijk door één deur, maar in het gebied van Delfland is dat veranderd. Daar is men in 2011 gestart met een gebiedsgerichte aanpak, met als einddoel emissieloze kassen in 2027.

DOOR JAAP VAN PEPERSTRATEN

Das is afgesproken met de tuinbouwsector, maar ook met overheden en leveranciers van gewasbeschermingsmiddelen. Met de waterschappen hebben die partijen een gemeenschappelijk belang bij schoon water, vertelt hoogheemraad Ingrid ter Woorst.

"De glastuinbouw wil zelf ook minder emissie van gewasbeschermingsmiddelen, omdat de bedrijven graag willen beschikken over een zo breed mogelijk

middelenpakket en dus willen voorkomen dat een middel wordt verboden door het Rijk. Zij willen hun 'medicijnkast' behouden. Vandaar dat ook Nefyto (de brancheorganisatie van fabrikanten van gewasbeschermingsmiddelen) en LTO Glaskracht van harte meewerken. Op weg naar 2027 is afgesproken dat de emissie naar het oppervlaktewater in 2018 gehalveerd moet zijn ten opzichte van 2012."

Illusie

In 2011 is, in een periode van twee jaar, gestart met aansluiting van het hele buitengebied op de riolering. Gemeenten, waterschappen en de sector zelf hebben flink geïnvesteerd. Gemeente Westland heeft 55 miljoen euro aan riolering in de grond gestopt. De aanname was dat als je bent aangesloten op de riolering, je dan niet meer loost op de sloot, maar dat bleek een illusie.

"Wat nu, was toen de vraag?", zegt Erik Groen, handhaver bij Delfland. "Voor een effectieve aanpak was het nodig dat wij precies wisten waar welk type vervuiling optrad. Wij zijn per polder, gebiedsgericht gaan meten: een intensief traject waarbij twee medewerkers helemaal zijn vrijgemaakt voor die metingen. Zo krijg je een scherp beeld van de waterkwaliteit en van de knelpunten. Daar ga je het eerst mee aan de slag."

Data delen

Bij het meten is een aantal innovaties toegepast, zoals biometers waarmee 24/7 de waterkwaliteit wordt gemeten, peilbuizen zijn aangepast om vervuiling te detecteren en door te geven. Er zijn mobiele nitraatmeters toegepast, infrarood-camera's, warmtebeeldcamera's en er loopt een pilot met een waterdron (Platypus genaamd) die het meetwerk snel en efficiënt kan overnemen.

Het meten is voornamelijk gericht op het vinden van de bron van de vervuiling. Data worden via de website gedeeld met de glastuinbouwers in de betreffende polder.

Erik Groen: "De start in een gebied is een ondernemersavond waar we samen met LTO Glaskracht onze uitdaging delen. Door de metingen zien ondernemers direct hoe de waterkwaliteit in hun sloot is. Zij

Naast monitoring is communicatie daarom een belangrijke pijler van het project. Communicatie dicht op de doelgroep. Mijn collega's en ik zijn daarom veel te vinden bij tuinders en op hun platforms. Daar delen wij actief informatie. Ze weten waar wij op letten. Door dit intensieve traject is de relatie met de branche beter geworden. Delfland wordt niet meer alleen gezien als controleur/handhaver, maar doordat wij meedenken ook als adviseur. Dat heeft mijn werk leuker gemaakt. Maar, als het moet, dan treden wij nog steeds handhavend op. Dat vraagt de branche ook van ons."

Brede samenwerking

De derde pijler is samenwerking, met LTO Glaskracht, met de milieudiensten, met de middenfabrikanten en de gemeenten. Ingrid ter Woorst: "Ik ben als bestuurder de glastuinbouwgemeenten in ons gebied afgegaan en heb bij de raden een presentatie gegeven over onze aanpak. Ik heb uitgelegd dat de wethouder waarschijnlijk geld gaat vragen voor meer capaciteit bij de omgevingsdienst. Het was een hele kluit, maar uiteindelijk hebben alle gemeenten besloten mee te doen. Hun belang is het beperken van emissies naar het riool. Alle glastuinbouwgemeenten in ons gebied en dat van het hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard hebben nu een

"Door dit intensieve traject is de relatie met de branche beter geworden"

weten dan ook dat als zij niet de boosdoener zijn, de vervuiling van de buurman komt. Ondernemers gaan elkaar daar inmiddels ook op aanspreken. Vroeger keek men zelden over de eigen schutting, maar nu worden de ondernemers meer omgevingsbewust. De belangen zijn dan ook groot.

bestuurlijk afsprakenkader onder de naam De Emissieloze Kas. De voorzitter daarvan is LTO Glaskracht. Doel is om elkaar vast te houden en te voorkomen dat er één uitstapt. Dan heb je oneerlijke concurrentie. Hiermee hebben we voor het grootste glastuinbouwareaal van Nederland, en misschien wel van de wereld, dezelfde bestuurlijke aanpak."

Gedragsverandering

"Uiteindelijk werken wij aan gedragsverandering bij de ondernemers", vervolgt Ter Woorst. "Dat is het moeilijkste wat er is. Het gaat niet alleen om gedragsverandering, maar ook om het behoud daarvan. Het economisch belang om iets te gebruiken wat niet mag, kan soms heel groot zijn. Vanuit het bestuurlijke afsprakenkader is opdracht gegeven aan een gespecialiseerd bureau om een gedragsonderzoek uit te voeren met als centrale vraag waardoor de tuinders worden beïnvloed."

"Het economisch belang om iets te gebruiken wat niet mag, kan soms heel groot zijn"

Erik Groen: "Glastuinbouwondernemingen zijn meestal echte familiebedrijven, die van generatie op generatie overgaan. Familie is daarom een belangrijke factor bij de gedragsverandering. Nieuwe generaties tuinders hebben andere ideeën dan de oudere. De mening van de familie is het belangrijkste. Wij horen niet tot die familie en LTO Glaskracht ook niet. Via het onderzoek willen we handvatten krijgen om effectiever met deze bijzondere sector te communiceren."

Ingrid ter Woorst: "En wij kijken ook naar de retail en naar de banken om te zien wat zij kunnen bijdragen om het duurzaam omgaan met water te stimuleren. Het zou geweldig zijn als de branche zich er straks op kan laten voorstaan dat zij erin zijn geslaagd hun bedrijfsvoering zo aan te passen dat er geen negatieve effecten meer zijn voor de waterkwaliteit."

Jaap van Peperstraten is journalist.

Delfland benadrukt dat zij geïnteresseerde waterschappen willen helpen bij hun aanpak richting emissieloze kassen.